

## NOTA BIBLIOGRAFICZNA

Ks. Profesor Tadeusz Śliwa podejmując się przed laty analizy obsady personalnej przemyskiej kapituły katedralnej w pierwszej ćwierci XVI wieku opierał się przede wszystkim na źródłach archiwalnych, niejednokrotnie po raz pierwszy wprowadzając je do obiegu naukowego. W badaniach historycznych nad przemyskim środowiskiem kościelnym miał on wprawdzie kilku poprzedników, głównie miejscowych współbraci w kapłaństwie, Jakuba Federkiewicza, Jana Kwołka, Franciszka Pawłowskiego, Władysława Sarne, ale w odniesieniu do XVI wieku były to głównie prace bardzo ogólne lub nawet przyczynkarskie.

Wspomniane zainteresowania badawcze Ks. Śliwy nie tylko zaowocowały przygotowaniem przez niego rozprawy doktorskiej poświęconej diecezji przemyskiej obrządku łacińskiego w połowie XVI wieku, ale także zachęciły do studiów nad elitami kościelnymi wielu innych współczesnych badaczy. Wymienić tu wypada przede wszystkim Annę Łosowską z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, spod pióra której wyszło cały szereg cennych publikacji, m.in:

1. *Michał z Kleparza, archidiakon przemyski w świetle nowych źródeł*. „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 1998, t. 70, s. 331-342;
2. *Kolekcja „Liber legum” i jej miejsce w kulturze umysłowej późnośredniowiecznego Przemyśla*, Przemyśl-Warszawa 2007, 400 s. (zwłaszcza rozdział 3 dotyczący przemyskiego środowiska katedralnego);
3. *Pennae investivi Praemislie. Notariusze kancelarii kościelnych, pisarze sądów oraz urzędów świeckich w XV i na początku XVI wieku*, Przemyśl 2011;

4. *Księgozbiór Jakuba z Pantalowic, kustosa przemyskiej kapituły katedralnej, na tle piętnastowiecznych księgozbiorów kanonickich w Polsce*, „Rocznik Przemyski” 2010, t. 46, z. 3, s. 13-18;
5. *Marcin (Łysy) z Krakowa, kanonik przemyskiej kapituły katedralnej i jego biblioteka*, ibidem, s. 19-26;
6. *Kancelaria biskupa przemyskiego Jana z Targowisk (1486-1492)*, [w:] *Urzędy państwowe, organy samorządowe i kościelne oraz ich kancelarie na polsko-ruskim pograniczu kulturowym i etnicznym w okresie od XV do XIX wieku*, pod red. H. Gmiterka i J. Łosowskiego, Kraków 2010, s. 439-472;
7. *Testament Mikołaja, wikariusza parafialnego w Radymnie*, [w:] *Między tekstem a znakiem. Prace ofiarowane Profesor Barbarze Trelińskiej w siedemdziesiątą rocznicę urodzin*, red. A. Jaworska, S. Górzyński, Warszawa 2013, s. 61-67;
8. *Duchowni wyświęceni w Lublinie przez biskupa przemyskiego Macieja Drzewickiego (28 II 1506)*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 2003, t. 100, s. 245-264;
9. *Paweł Wietnicki, rektor szkoły katedralnej przemyskiej, i jego kariera na tle późnośredniowiecznej umysłowości mieszczańskiej*, [w:] *Historia. Memoria. Scriptum. Księga jubileuszowa z okazji osiemdziesięciolecia urodzin Profesora Edwarda Potkowskiego*, pod red. J. Krochmala, Warszawa 2015, s. 239-246;
10. *Wykazy wyświęconych w diecezji przemyskiej w pierwszej połowie XVI wieku*, „Premisla Christiana” 2014/2015, t. 16, s. 201-250;
11. *Obraz wielokulturowości Przemyśla w świetle najstarszych ksiąg sądowych miasta*, „Rocznik Historyczno-Archiwalny” 2011-2012, t. 23, s. 17-36 (wybrane fragmenty).

Powyższą problematyką w odniesieniu do schyłku średniowiecza i początku okresu staropolskiego zajmowali się także inni historycy: ks. Henryk Borcz, Zdzisław Budzyński, Feliks Kiryk, Jerzy Motylewicz, Grzegorz Klebowicz,

Anna Weiss. Z licznych publikacji pierwszego z nich wymienić należy przede wszystkim dwa bardzo płodne poznawczo artykuły: *Kolegia niższe duchowieństwa przy katedrze przemyskiej obrządku łacińskiego w okresie staropolskim*, [w:] *Kościół na drogach historii. Księga jubileuszowa dedykowana Księdzu Profesorowi Doktorowi Tadeuszowi Śliwie*, red. J. Wołczański, Lwów-Kraków 1999 (s. 95-116) oraz *Prepozytury parafialne diecezji przemyskiej w XV-XVIII wieku*, „*Studia Theologica Varsaviensia*” 1989, nr 1, (s. 257-268).

Drugi zaś z wymienionych wyżej historyków, oprócz wydanej przed laty *Bibliografii dziejów Rusi Czerwonej (1340-1772)*, t. I, Rzeszów 1990, kwestie odnoszące się do dziejów Kościoła lokalnego w wymienionym okresie poruszał w rozprawie *Dzieje opieki społecznej w ziemi przemyskiej i sanockiej (XV-XVIII w.)*, Przemyśl-Kraków 1987, oraz w opublikowanym na łamach „*Rocznika Przemyskiego*” (1979, t. 51, s. 155-172) artykule *Fundacje stypendialne z terenu ziemi przemyskiej i sanockiej dla studentów Akademii Krakowskiej w XVI-XVIII wieku*. Niektóre aspekty życia religijnego na terenie diecezji przemyskiej u schyłku średniowiecza znalazły się także w rozprawach Feliksa Kiryka, opublikowanych w pracach syntetycznych pod jego redakcją, a mianowicie: *Sanok. Dzieje miasta* (Kraków 1995, zwłaszcza rozdział pt. *Stosunki kościelne*, s. 229-271) oraz *Dzieje Przemyśla*, tom II: 1340-1772 (Przemyśl 2003, rozdział *Życie kulturalne*, s. 207-217). Pewne elementy wiążące się z omawianą tematyką poruszył także Jerzy Motylewicz w rozdziale *Ludność, życie gospodarcze i religijne Łańcuta od XIV do drugiej połowy XVIII wieku*, stanowiącym część monografii *Łańcut. Studia i szkice z dziejów miasta*, pod red. W. Bonusiaka (Rzeszów 1997).

Z problematyką stanowiącą obszar zainteresowań naukowych Ks. Tadeusza Śliwy wiążą się również opracowania konkretnie dotyczące życia i działalności rządców rzymskokatolickiej diecezji. Są to publikacje Anny Weiss: *Biskupi przemyscy w latach 1375-1559*, „*Rocznik Przemyski*” (2006, t. 42, z. 4,

s. 3-42) oraz *Kariera a działalność duszpasterska biskupów przemyskich w latach 1375-1559*, [w:] *Religijność. Wymiar prywatny i publiczny*, red. W. Szymborski, P.F. Nowakowski (Kraków 2007, s. 179-202). Bardziej ogólny charakter, choć odnoszący się także do okresu średniowiecza i doby staropolskiej mają także opracowania Krzysztofa Rafała Prokopa: *Biskupi kamienieccy od średniowiecza do współczesności. Szkice biograficzne* (Biały Dunajec-Ostróg 2007); *Arcybiskupi haliccy i lwowscy obrządku łacińskiego. Szkice biograficzne* (Biały Dunajec-Ostróg 2010); *Rzymskokatolicki biskupi ordynariusze diecezji na ziemiach ruskich dawnej Rzeczypospolitej Obojga Narodów do czasów I wojny światowej* (Warszawa-Drohiczyń 2014).

Niejako podsumowaniem dotychczasowych badań nad Kościołem przemyskim jest obszerna syntetyczna rozprawa Grzegorza Klebowicza pt. *Organizacja parafialna diecezji przemyskiej obrządku łacińskiego w XIV–XVI wieku* wydana 2013 r. przez Towarzystwo Naukowe KUL.

Należy więc przyznać, że wybrana przez Ks. Profesora Tadeusza Śliwę problematyka badawcza trafiła na podatny grunt i niewątpliwie będzie ona kontynuowana także w przyszłości.

Przemyśl, 2 czerwca 2016 r.

STANISŁAW STĘPIEŃ